

343.121(497.11)

MERE ZA OBEZBEĐENJE PRISUSTVA OKRIVLJENOG U KRIVIČNOM POSTUPKU

MSc Samra Dečković*

Apstrakt:

Reformu krivično procesnog zakonodavstva Republike Srbije pratile su česte izmene i dopune zakonskih tekstova koje su na kraju rezultirale donošenjem Zakonika o krivičnom postupku 2011. godine. Osnovni cilj reforme jeste stvaranje osnove za efikasniji krivični postupak, ali da se time ne ugrožavaju slobode i prava subjekata krivičnog postupka, zagantovanih međunarodnim aktima i nacionalnim zakonodavstvom. Novi Zakonik ne samo da sadrži niz potpuno novih normativnih rešenja, koja se delom odnose i na mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku, gde je posebno interesantno ograničavanje ukupnog trajanja pritvora, predviđanje nekih novih mera, već i brojne pravne praznine koje će otežati njegovu praktičnu primenu.

Ključne reči: okrivljeni, krivični postupak, mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku.

UVOD

U novom Zakoniku o krivičnom postupku okrivljeni se određuje kao lice protiv koga je podignuta optužnica koja još nije potvrđena, ili protiv koga je podnet optužni predlog, privatna tužba ili predlog za izricanje mere bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja, a glavni pretres ili ročište za izricanje krivične sankcije još nije određeno, odnosno izraz "okrivljeni" služi kao opšti naziv za osumnjičenog, okrivljenog, optuženog i osuđenog. Prema tome, i prema odredbama novog Zakonika o krivičnom postupku okrivljeni se najpre definiše u užem smislu, kao lice protiv kojeg je podnesen određeni optužni akt, što znači da mora postojati osnovana sumnja da je to lice učinilo krivično delo, tj. opravdana sumnja, ako je podignuta optužnica koja još nije potvrđena, a zatim i u širem smislu, gde se pod taj pojam podrazumevaju ne samo okrivljeni u užem smislu, već i osumnjičeni, optuženi i osuđeni. U prethodnom Zakoniku o krivičnom postupku osumnjičeni se nije svrstavao pod pojam okrivljenog, ali je to bilo prihvaćeno u teorijskom smislu, a delom i u praksi.

---

* Asistent Departmana za pravne nauke, Univerziteta u Novom Pazaru, s.kucevic@uninp.edu.rs.

Radi obezbeđenja prisustva okrivljenog i za nesmetano vođenje krivičnog postupka mogu se odrediti sledeće mere:

1. poziv;
2. dovođenje;
3. zabrana prilaženja, sastajanja ili komuniciranja sa određenim licem;
4. zabrana napuštanja boravišta;
5. jemstvo;
6. zabrana napuštanja stana;
7. pritvor.

Za razliku od prethodnog Zakonika o krivičnom postupku koji je uz meru zabrane napuštanja boravišta predviđao i druga ograničenja lične slobode i nametao posebne obaveze okrivljenom, u novom Zakoniku o krivičnom postupku ova mera je podeljena na tri posebne mere, tako što se razlikuju:

1. zabrana prilaženja, sastajanja ili komuniciranja sa određenim licem,
2. zabrana napuštanja boravišta,
3. zabrana napuštanja stana (tkz. kućni pritvor).

Prilikom određivanja bilo koje od ovih mera organ postupka ima obavezu da vodi računa o poštovanju osnovnih pravila, a to su:

1. da se ne primenjuje teža mera ako se ista svrha može postići blažom merom, što je i opšti uslov za njihovu primenu;
2. radi obezbeđenja prisustva okrivljenog i za nesmetano vođenje krivičnog postupka, nadležni organ može u slučaju potrebe odrediti više mera, pod uslovom da se one faktički mogu kombinovati, jer npr. pritvor isključuje istovremenu primenu ostalih mera;
3. obaveza da se po službenoj dužnosti ukine mera koja je određena kada prestanu razlozi zbog kojih je određena, odnosno da se zameni blažom merom kada za to nastupe uslovi.

POZIV

Poziv je mera koja se primenjuje prema okrivljenom koji se nalazi na slobodi u cilju obezbeđenja njegovog prisustva u krivičnom postupku. U zavisnosti od stadijuma krivičnog postupka poziv okrivljenom upućuje javni tužilac ili sud. Za razliku od prethodnog, novi Zakonik o krivičnom postupku razlikuje tri vrste poziva, odnosno pozivanja:

1. pozivanje okrivljenog,
2. pozivanje drugih učesnika krivičnog postupka,
3. pozivanje javnim oglasom.

Svrstavanje pozivanja drugih učesnika postupka među mere, kojima se pre svega, obezbeđuje prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku, a ne uređivanje primene i ostalih mera prema tim licima, smatra se dobrim rešenjem samo iz

raloga što se time stvaraju uslovi za nesmetano vođenje krivičnog postupka. Osim toga, novina je i to što se pozivanje vrši i putem javnih oglasa, što se jedino može opravdati time što se na taj način može doći do "potencijalnih svedoka", ali kako zakonodavac govori o najnižem stepenu sumnje u odnosu na krivično delo, pre svega omogućava prikupljanje obaveštenja od građana koja imaju saznanja o učiniocu i okolnostima događaja.

Okrivljeni se poziva dostavljanjem zatvorenog pismenog poziva koji sadrži: 1) naziv organa postupka koji poziva, 2) ime i prezime okrivljenog, 3) zakonski naziv krivičnog dela koje se okrivljenom stavlja na teret, 4) mesto gde okrivljeni ima da dođe, 5) dan i čas kad treba da dođe, 6) naznačenje da se poziva u svojstvu okrivljenog i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti primenjena teža mera, 7) službeni pečat, 8) ime i prezime javnog tužioca, odnosno sudije koji poziva. Ukoliko se okrivljenom prvi put upućuje poziv, poučiče se o tome da ima pravo da uzme branioca koji može prisustvovati njegovom saslušanju, o dužnosti da obavesti organ postupka o promeni adrese prebivališta i boravišta. kao i o posebnim pravilima vezanim za dostavljanje pismena za okrivljenog. Naime, pravi se razlika u zavisnosti od toga da li je okrivljeni sam izabrao branioca ili mu je on dodeljen od strane suda po službenoj dužnosti. Ako je okrivljeni ovlastio branioca punomoćjem za prijem pismena od čijeg dostavljanja teče rok za izjavljivanje pravnog leka, smatra se da je dostavljanje izvršeno predajom pismena advokatskoj kancelariji. Međutim, okrivljenom će se postaviti branilac po službenoj dužnosti dok ne obavesti sud o novoj adresi, ako se dostavljanje presude kojom je izrečena krivična sankcija koja se sastoji u lišenju slobode ne može izvršiti na adresu o kojoj je sud obavešten. U slučaju da se okrivljeni usled bolesti ili neke druge neotklonjive smetnje ne može odazvati na poziv, saslušaće se u mestu gde se nalazi ili će mu se obezbediti prevoz do zgrade organa postupka ili drugog mesta gde se radnja preduzima.

DOVOĐENJE

Dovođenje predstavlja drugu meru koja se može primeniti prema okrivljenom radi obezbeđenja njegovog prisustva u krivičnom postupku, s tim što moraju biti ispunjeni određeni materijalni i formalni uslovi. Materijalni uslov je da se okrivljeni ne odazove na poziv, a svoj izostanak ne opravda, ako izbegava prijem poziva, odnosno nije bilo moguće izvršiti uredno dostavljanje piziva, ili je doneto rešenje o pritvoru. Formalni uslov odnosi se na postojanje odluke koja se donosi u formi naredbe od strane nadležnog državnog organa, što zavisno od faze postupka mogu biti javni tužilac ili sud. (Nicević&Stevanović, 2008:384)

Za dovođenje okrivljenog se izdaje naredba u pismenom obliku, čiji su obavezni elementi: ime i prezime okrivljenog koji se ima dovesti, mesto i godina rođenja, zakonski naziv krivičnog dela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredbe krivičnog zakona, razlog zbog koga se naređuje dovođenje, službeni pečat i potpis javnog tužioca ili sudije koji naređuje dovođenje. Naredbu izvršava policija, s

tim što ako je reč o pripadnicima policije, vojnim lica, pripadnicima Bezbednosno-informativne agencije, Vojnoobaveštajne agencije ili službe za obezbeđenje zavoda u kojem su smeštena lica lišena slobode, izvršava je njihova komanda, odnosno zavod. Ono što je karakteristično za ovu meru jeste to što ona predstavlja vid procesne prinude, koja u zavisnosti od toga da li se okrivljeni protivi da pođe sa službenim licima koja treba da ga dovedu ili ne, može biti samo moguća ili sasvim realna.

ZABRANA PRILAŽENJA, SASTAJANJA ILI KOMUNICIRANJA SA ODREĐENIM LICIMA

Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi okrivljeni mogao ometati postupak uticanjem na oštećenog, svedoke, saučesnike ili prikrivače ili bi mogao ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili učiniti krivično delo kojim preti, sud može zabraniti okrivljenom prilaženje, sastajanje ili komuniciranje sa određenim licem ili zabraniti posećivanje određenih mesta.(ZKP, 2011, 2013:čl.197). Osim toga, okrivljenog sud može obavezati da se povremeno javlja policiji, povereniku iz organa državne uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija ili drugom državnom organu određenom zakonom.

Primenu mere zabrane prilaženja, sastajanja ili komuniciranja sa određenim licima može odrediti jedino sud donošenjem odluke u formi rešenja, i to na predlog javnog tužioca do potvrđivanja optužnice, a nakon toga po sopstvenoj inicijativi, odnosno po službenoj dužnosti. Međutim, postavlja se pitanje na koji način će se određivati ova mera u skraćenom postupku gde nema optužnice, tako da će sudska praksa tumačiti njenu primenu i u takvim slučajevima. U zavisnosti od stadijuma postupka, odluku o određivanju, produženju ili ukidanju mere zabrane prilaženja, sastajanja ili komuniciranja sa određenim licem donosi sud u određenom sastavu, i to: 1) sudija za prethodni postupak – u toku istrage, 2) predsednik veća – nakon podignute optužnice, 3) pretresno veće – na glavnom pretresu. Takođe, okrivljeni će se rešenjem koje se dostavlja i licu u odnosu na koje je okrivljenom određena mera, upozoriti da se prema njemu može odrediti i pritvor kao teža mera, u slučaju da prekrši zabranu koja mu je određena.

Sud ima obavezu da svaka tri meseca ispita da li je dalje trajanje mere zabrane prilaženja, sastajanja ili komuniciranja sa određenim licima opravdano, s obzirom da ona može trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravnosnažnosti presude, odnosno do upućivanja okrivljenog na izdržavanje krivične sankcije koja se sastoji u lišenju slobode.

ZABRANA NAPUŠTANJA BORAVIŠTA

Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi okrivljeni mogao pobeći, sakriti se, otići u nepoznato mesto ili inostranstvo, sud mu može zabraniti da bez odobrenja napusti mesto boravišta ili teritoriju Republike Srbije, i u tom cilju mu privremeno

oduzeti putne isprave. Međutim, to nije garancija da će okrivljeni biti dostupan organu krivičnog postupka, jer može koristiti falsifikovane putne isprave, pri čemu se ne sme zanemariti ni činjenica da se naši građani prilikom putovanja u neke susedne države mogu legitimisati klasičnom ličnom kartom. Osim toga, ako okrivljeni ima neodložnu potrebu da putuje u inostranstvo, sud može odrediti da mu se vrati putna isprava, ako postavi punomoćnika za prijem pošte u Republici Srbiji i obeća da će se na svaki poziv suda odazvati ili da će položiti jemstvo.

Uz meru zabrane napuštanja boravišta okrivljenom sud može zabraniti da posećuje određena mesta, da se povremeno javlja određenom državnom organu, ali mu ne može zabraniti da živi u svom stanu, da se viđa sa članovima porodice, bliskim srodnicima i svojim braniocem.

U zavisnosti od stadijuma krivičnog postupka sud donosi odluku u formi rešenja o primeni ove mere na predlog javnog tužioca (do potvrđivanja optužnice) ili po službenoj dužnosti, o čemu će se obavestiti i ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, a okrivljenog će upozoriti da se protiv njega može odrediti i teža mera (pritvor) ako prekrši izrečenu zabranu.

JEMSTVO

Iako u nekim slučajevima postoje razlozi za određivanje pritvora okrivljeni se može ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu, ako on lično ili neko drugi za njega pruži jemstvo da do kraja postupka neće pobeći i ako sam okrivljeni pred sudom da obećanje da se neće kriti i da bez odobrenja suda neće napustiti boravište, s tim što će mu sud u slučaju da prekrši obećanje rešenjem oduzeti vrednost koja je data kao jemstvo u korist budžeta Republike Srbije i odrediti pritvor. Kao mera za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku, jemstvo ima supstitutivni karakter u odnosu na pritvor, koji se može odrediti zbog:

- 1) opasnosti od bekstva okrivljenog – kada se ne može utvrditi njegova istovetnost ili u svojstvu optuženog očigledno izbegava da dođe na glavni pretres,
- 2) težine krivičnog dela – ako se okrivljenom stavlja na teret krivično delo za koje je propisana kazna zatvora preko deset godina, odnosno kazna zatvora preko pet godina za krivično delo sa elementima nasilja ili je okrivljenom presudom prvostepenog suda izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a način izvršenja ili težina posledice krivičnog dela su doveli do uznemiravanja javnosti koje može ugroziti nesmetano ili pravično suđenje.

Međutim, nije sasvim jasna konstatacija da polaganjem jemstva prestaje uznemiravanje javnosti, s obzirom da ono može ugroziti nesmetano i pravično vođenje krivičnog postupka. Jemstvo uvek glasi na novčani iznos koji sud određuje s obzirom na stepen opasnosti od bekstva, lične i porodične prilike okrivljenog i imovno stanje lica koje daje jemstvo.

Prema pravilima novog Zakonika o krivičnom postupku kao poseban kriterijum za ocenu visine jemstva vrednuje se i stepen opasnosti od bekstva, što predstavlja faktičku okolnost koja se utvrđuje u svakom konkretnom slučaju. S obzirom da se jemstvo sastoji u polaganju gotovog novca, hartija od vrednosti, dragocenosti ili drugih pokretnih stvari veće vrednosti koje se lako mogu unovčiti i čuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jemstva na nepokretna dobra lica koje daje jemstvo ili u ličnoj obavezi jednog ili više lica da će u slučaju da okrivljeni prekrši dato obećanje platiti utvrđeni iznos jemstva, i dalje egzistiraju dve osnovne vrste jemstva: stvarno jemstvo(jemstvo na pokretnim i nepokretnim stvarima) i lično jemstvo(obaveza jednog ili više lica da plati utvrđeni novčani iznos, u slučaju da okrivljeni prekrši dato obećanje).

U zavisnosti od stadijuma krivičnog postupka odluku o određivanju, oduzimanju ili ukidanju jemstva donosi sud u određenom sastavu, i to na predlog stranaka (okrivljenog i tužioca), branioca ili lica koje za okrivljenog daje jemstvo. Postojanje formalne inicijative za davanje jemstva od strane ovih lica je novina u Zakoniku o krivičnom postupku, mada i dalje sud to može učiti po službenoj dužnosti. S obzirom da se odluka o tome donosi u rešenju o određivanju pritvora ili u posebnom rešenju ako se okrivljeni već nalazi u pritvoru, u ovom slučaju postoje dva rešenja što se ne smatra sasvim logičnim jer se obe sudske odluke odnose na istu procesnu situaciju. U slučaju da okrivljeni koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili se pojavi drugi razlog za određivanje pritvora, jemstvo se ukida, odnosno položeni novčani iznos, dragocenosti, hartije od vrednosti ili druge pokretne stvari se vraćaju, hipoteka se skida, i odrediti pritvor.

Do ukidanja jemstva dolazi i kad se krivični postupak pravosnažno okonča rešenjem o obustavi postupka ili rešenjem o odbijanju optužbe ili presudom, a posledica je i tada ista kao i kada se rešenje o jemstvu ukinulo tokom krivičnog postupka, što znači da se i tada vraća vrednost koja je data kao jemstvo. Samo se u jednom slučaju jemstvo ne ukida onda kada odluka kojom se krivični postupak okončava postane pravosnažna, a to je situacija kada jemstvo dobija dodatnu svrhu, te od mere kojom se obezbeđuje prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku, postaje mera kojom se obezbeđuje izvršenje krivične sankcije. Ako je presudom izrečena krivična sankcija koja se sastoji u lišenju slobode, jemstvo se ukida tek kada osuđeni počne da izdržava krivičnu sankciju. (S. Bajatović& M.Škulić& G.Ilić, Priručnik za primenu Zakonika o krivičnom postupku, 2013:167).

ZABRANA NAPUŠTANJA STANA

U slučaju da postoji neki od alternativno propisanih razloga iz kojih se može odrediti pritvor kao najteža mera za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku, sud može oceniti da se ista svrha može postići zabranom napuštanja stana, odnosno kućnim pritvorom kao blažom merom. To znači da sud može zabraniti okrivljenom da bez odobrenja napusti stan u kojem boravi i odrediti uslove pod kojima će boraviti u stanu, kao što su zabrana okrivljenom da koristi

telefon i internet ili da prima druga lica u stan, s tim što može prekršiti ovu zabranu ako je to neophodno radi hitne medicinske intervencije u odnosu na njega ili lice sa kojim živi u stanu, odnosno radi izbegavanja ili sprečavanja ozbiljne opasnosti po život i zdravlje ljudi, ili imovinu većeg obima, o čemu će obavestiti poverenika iz organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija.

U cilju kontrole poštovanja ograničenja koja su okrivljenom određena ovom merom, sud može naložiti primenu elektronskog nadzora, koji će obavljati organ državne uprave nadležan za izvršenje krivičnih sankcija ili drugi organ određen zakonom. Naime, stručno lice pričvršćuje uređaj za lociranje-odašiljač, na zglob ruke ili noge okrivljenog, i na taj način daljinski prati njegovu kretanje i položaj u prostoru.

Kada je reč o određivanju, produženju ili ukidanju mere zabrane napuštanja stana i u ovom slučaju odluku u formi rešenja donosi sud, na predlog javnog tužioca ili po službenoj dužnosti (posle potvrđivanja optužnice), koji je dužan da svaka tri meseca ispita da li je dalje trajanje mere opravdano, s obzirom da ona može trajati najduže do pravosnažnosti presude.

PRITVOR

Pritvor kao oblik lišenja slobode predstavlja najtežu meru za obezbeđenje prisustva okrivljenog i nesmetano vođenje krivičnog postupka, koja se može odrediti samo pod uslovima predviđenim u Zakoniku o krivičnom postupku i u slučaju da se ista svrha ne može ostvariti drugom merom. Prema Zakoniku o krivičnom postupku pritvor se može odrediti protiv lica za koje postoji osnovana sumnja da je učinilo krivično delo, što znači da ako se pritvor određuje u istrazi mora postojati viši stepen sumnje, tj. osnovana sumnja da je okrivljeni učinio krivično delo, jer se prema novom Zakoniku istraga vodi na nivou nižeg stepena sumnje- osnova sumnje.

Osim postojanja osnovane sumnje zakonodavac alternativno propisuje sledeće razloge za određivanje pritvora, i to:

1) ako se okrivljeni krije ili se ne može utvrditi njegova istovetnost ili u svojstvu optuženog očigledno izbegava da dođe na glavni pretres ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bekstva;

2) ako postoje okolnosti koje ukazuju da će uništiti, sakriti, izmeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog dela ili ako osobite okolnosti ukazuju da će ometati postupak uticanjem na svedoke, saučesnike ili prikrivače;

3) ako osobite okolnosti ukazuju da će u kratkom vremenskom periodu ponoviti krivično delo ili dovršiti pokušano krivično delo ili učiniti krivično delo kojim pretili;

4) ako je za krivično delo koje mu se stavlja na teret propisana kazna zatvora preko deset godina, odnosno kazna zatvora preko pet godina za krivično delo sa elementima nasilja ili mu je presudom prvostepenog suda izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, a način izvršenja ili težina posledice krivičnog dela su

doveli do uznemirenja javnosti koje može ugroziti nesmetano i pravično vođenje krivičnog postupka.(ZKP, 2011:čl.211).

Iz navedenog se može zaljučiti da je novina u Zakoniku o krivičnom postupku to što se zahteva da opasnost od ponavljanja krivičnog dela, dovršetka pokušnog krivičnog dela, ili činjenja krivičnog dela kojim preti okrivljeni, bude ispoljena u kratkom vremenskom periodu. Međutim, prilikom navođenja ovog razloga u rešenju kojim se određuje pritvor treba biti obazriv jer se ne sme zanemariti činjenica da se na okrivljenog odnosi pretpostavka nevinosti u odnosu na krivično delo koje je predmet aktuelnog krivičnog postupka, odnosno da se smatra nevinim dok se njegova krivica ne dokaže pravosnažnom sudskom odlukom. Naime, i prva presuda Evropskog suda za ljudska prava protiv Srbije(slučaj Matijašević), doneta je upravo zbog kršenja pretpostavke nevinosti u rešenju o određivanju pritvora.

Osim toga, smatra se nelogičnim rešenjem da se pritvor odredi prema okrivljenom zbog toga što su način izvršenja ili težina posledice krivičnog dela doveli do uznemiravanja javnosti jer, nije jasno na koji način sud ocenjuje da je došlo do toga, niti kojim kriterijumima se rukovodi kada zaključuje da bi to moglo dovesti do ugrožavanja nesmetanog i pravičnog vođenja krivičnog postupka. Slično zakonsko rešenje bilo je predviđeno i u članu 191 stav 2 tačka 4 ZKP SFRJ, s tim što se smatra da je to učinjeno na znatno bolji način jer se uznemiravanje građana povezuje sa bezbednošću ljudi, što se smatra osnovanim razlogom.

Odluku o određivanju pritvora i u ovom slučaju donosi sud(na predlog javnog tužioca ili po službenoj dužnost) u formi rešenja koje sadrži: ime i prezime lica koje se pritvara, krivično delo za koje se ono okrivljuje, zakonski osnov za pritvor, vreme na koje je određen pritvor, vreme hapšenja, pouku o pravu na žalbu, obrazloženje osnova i razloga za određivanje pritvora, službeni pečat i potpis sudije koji određuje pritvor. Okrivljenom se rešenje predaje u času hapšenja, a najkasnije u roku od 12 časova od časa pritvaranja.

U zavisnosti od toga u kom se stadijumu krivičnog postupka određuje, okrivljeni se može zadržati u pritvoru na određeni vremenski period, s tim što u svakom slučaju postoji obaveza njegovog ukidanja kada prestanu razlozi na osnovu kojih je određen. Tako se u toku istrage okrivljeni može zadržati u pritvoru najduže šest meseci, najpre na osnovu rešenja sudije za prethodni postupak(tri meseca od lišenja slobode), a zatim na obrazloženi predlog javnog tužioca, odlukom vanpretresnog veća neposredno višeg suda za najviše još tri meseca. S obzirom da se sada opšti krivični postupak vodi za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora preko osam godina, logično je što se više ne zahteva da produženje pritvora bude moguće samo za krivična dela za koja je propisana kazna zatvora preko pet godina.

Osim toga, novo rešenje u Zakoniku o krivičnom postupku odnosi se na obavezu sudije za prethodni postupak da po isteku svakih 30 dana ispita da li još postoje razlozi za pritvor i da donese odluku o produženju ili ukidanju pritvora. U slučaju da se do isteka maksimalnog roka trajanja pritvora u istrazi(šest meseci) ne podigne optužnica, okrivljeni se pušta na slobodu.

Nakon podizanja optužnice pritvor može trajati do upućivanja okrivljenog na izdržavanje krivične sankcije koja se sastoji u lišenju slobode, a najduže dok ne istekne vreme trajanja krivične sankcije izrečene u prvostepenoj presudi, s tim što sud ima obavezu da po isteku svakih 60 dana nakon potvrđivanja optužnice pa do donošenja prvostepene presude ispita da li postoje razlozi za pritvor. Za razliku od Zakonika o krivičnom postupku iz 2001. godine, više nije propisan poseban rok za žalbu na rešenje o pritvoru (rok od 24h), već se žalba može izjaviti u opštem roku za podnošenje žalbe na rešenje, a to je tri dana od dostavljanja rešenja.

ZAKLJUČAK

Bez obzira što Zakonik o krivičnom postupku iz 2006. godine nije ugledao svetlost dana, iz razloga što nisu stvoreni uslovi za njegovu praktičnu primenu, ostvario je velik uticaj na ZKP iz 2011. godine, pre svega u odnosu na mere za obezbeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku, stvaranjem većeg broja alternativa određenju pritvora itd. Za razliku od ZKP iz 2001. godine, novi Zakonik o krivičnom postupku veći broj mera kojima se obezbeđuje ne samo prisustvo okrivljenog već i nesmetano i pravično vođenje krivičnog postupka. U prethodnom ih je bilo pet, a novi ZKP predviđa sedam mera ovog karaktera, pri čemu se posebno vodi računa o poštovanju osnovnih prava i sloboda okrivljenog, zagarantovanih pre svega Ustavom, a zatim i određenim međunarodnim pravnim aktima. Između ostalog se iz tog razloga ograničava ukupno trajanje pritvora kao najteže mere koja se primenjuje prema okrivljenom u krivičnom postupku, a određene novine odnose se i na proširivanje kruga subjekata koji mogu odlučivati o primeni ovih mera.

LITERATURA:

- 1) Nicević, M., Stevanović, Č., Krivično procesno pravo, Novi Pazar, 2008.
- 2) Bajatović, S., Škulić, M., Ilić, G., Priručnik za primenu Zakonika o krivičnom postupku, Beograd, 2013.
- 3) Škulić, M., Osnovne novine u krivičnom procesnom pravu Srbije – novi Zakonik o krivičnom postupku iz 2011. godine, Beograd, 2013.
- 4) Zakonik o krivičnom postupku, "Sl. list SRJ", br. 70/2001 i 68/2002 i "Sl. glasnik RS", br. 58/2004, 85/2005, 115/2005, 85/2005 - dr. zakon, 49/2007, 20/2009 - dr. zakon i 72/2009.
- 5) Zakonik o krivičnom postupku, Sl. glasnik RS", br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013 i 45/2013).
- 6) Ustav RS, Službeni glasnik RS, br. 98/2006.

MEASURES FOR SECURING THE PRESENCE OF THE ACCUSED IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Samra Deckovic

Abstract

Reform of the criminal procedural legislation of the Republic of Serbia was accompanied by frequent amendments to legal texts that eventually resulted in the adoption of the Code of Criminal Procedure of 2011. The main objective of the reform is to create a basis for more efficient criminal proceedings, but that this does not endanger the freedom and rights of the subjects of criminal procedure, guaranteed by international laws and national legislation. The new Code not only contains a series of completely new normative solutions, which are partly related to the measures for securing the presence of the accused in criminal proceedings, where it is particularly interesting to restrict the total length of detention, the prediction of some new measures, but also a number of legal gaps that will hamper its practical application.

Keywords: defendant, criminal procedure, measures to ensure the presence of the accused in criminal proceedings.